

Od té doby, co Virginie získala sedmé čestné uznání za poezii od Francouzské akademie, mám já, kapitán Národní gardy, každou sobotu počítat prostěradla do prádelny. Když to neudělám, manželka mi umyje hlavu...

Honoré Daumier, les bas bleus (modré punčošky), Paris, Chez Aubert, 1844

Metodika XIII.

Znepokojivý gender, nebezpečný feminismus, konstruovaná maskulinita

Perspektiva pohlaví, její společenský význam a dopad na vědeckou práci

I.

Úvod do tematiky

Hidžra a jeho
společníci ve
východním
Bengálsku kolem
roku 1860

Vítejte v metodologickém kurzu o genderu!

- Kdo jste?
- Co studujete?
- Co je téma Vaší magisterské práce/disertace?
- Co Vás přivedlo k metodologií?
- Co očekáváte od kurzu?
- Znalosti cizích jazyků?

Aktuálně nejvlivnější Drag Queens v Americ

Dr. phil. Klara Hübnerová

- Studium historie, italského jazyka a literatury
- Středověké dějiny umění v Bernu/CH
- výzkumná asistentka na univerzitě ve Fribourgu/CH (specializace: alianční systém švýcarské konfederace v pozdním středověku)
- Odborná asistentka na univerzitě v Opavě
- Vědecká asistentka na PVH (FF MU)
- Vedení projektů ExPro spolu s AV ČR: From Performativity to Institutionalization: Handling Conflict in the Late Middle Ages (Strategies, Agents, Communication)
- Hostující profesorka na univerzitě ve Vídni
- Rozsáhla mezinárodní badatelská a přednášecí činnost

Výzkumné zájmy (aktuální):

- Politický jazyk a jeho dopad na historiografii
- Dlouhodobé konflikty
- Fragilita knížecí vlády ve středověku
- Vícejazyčnost, sociální rozmanitost

DELEGÁTKY
ZASTUPUJÍCÍ
ČESKO-
SLOVENSKOU
ŽENSKOU
RADU

NA SJEZDU
MEZINÁRODNÍ
RADY ŽEN
VE
WASHINGTONĚ.

Zleva: T. Čapková, R. Pelantová, prof. Sárka B. Hrbková, dr. Albína Honzáková; sedící F. Plamínková.

Delegátky čs. svazu žen 1925 (sedící Fr. Plamínková, vpravo Albína Honzáková)

Cíle semestru:

Obsahové:

- Nabídka proměny vlastního myšlení
- Objasnění a diskuse různých pojmů (Gender, Feminismus, Maskulinita, Queer studies apod.)
- Historický vývoj perspektivy pohlaví a předmětu ‚gender‘
- Četba a diskuse teoretických textů a pramenů (tady: převážně středověkých a ranně novověkých)
- Diskuse kulturní závislosti konceptu
- Diskuse významu a hranic perspektivy
- K čemu je to dobré? Eventuální využití ve vlastní badatelské praxi

Formální:

- 2x nepřítomnost s omluvou
- Aktivní účast v semináři (případně ve svetru), stavím na to svojí výuku!
- Úlohy: četba a analýza přípravných textů a pramenů (cca. 25-50 str./týden, v češtině, němčině, angličtině)
- Strategie překladu
- Rešerše v knihovně a na netu
- Naučit se zacházet s různými typy pramenů
- Příprava krátkých ústních příspěvků
- závěrečný referát (25-30 min) na vlastní příklad (pokud možno: propojení s vlastní badatelskou praxí)

přibližný program semestru:

29.9.	Když se řekne gender: úvod do problematiky
1.10.	Genealogie pojmů: Feminismus, gender studies, masculinity studies, queer-trans studies mezi sociologií, kulturní antropologií a populismem
8.10.	Historické kořeny: Dlouhá cesta k rovnoprávnosti (od středověku po 20té století)
15.10.	Metodika I: Souvislost s příbuznými koncepty (třeba: postkolonialismus, rasové teorie, diversity theory)
22.10.	Metodika II: Kulturní vazby perspektivy, gender a předmoderní doba, národní specifika
29.10.	Prameny I.: Zviditelnění žen, osob mimo heteronormativní vněm (též: výběr vlastního tématu)
5.11.	Prameny II.: kulturní stereotypy, historiografie a interpretační biasy
12.11.	Prameny III.: Gender a interdisciplinarita
19.11.	Studentské prezentace I
26.11./3.12.	Studentské prezentace II+III
10.12.	Resumé kurzu

I. Co vás napadne, když se řekne gender:

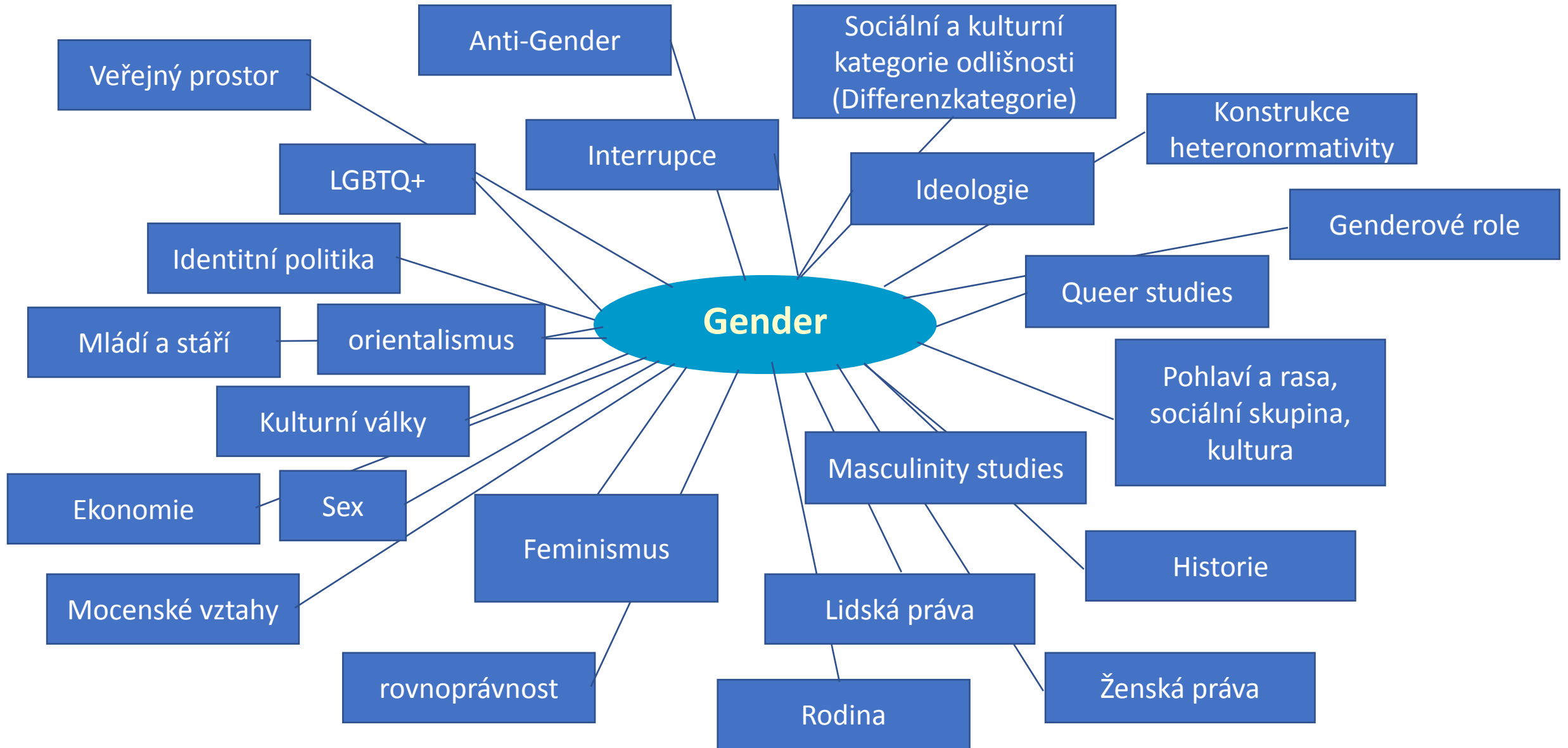
10 min (mind map)

Gender

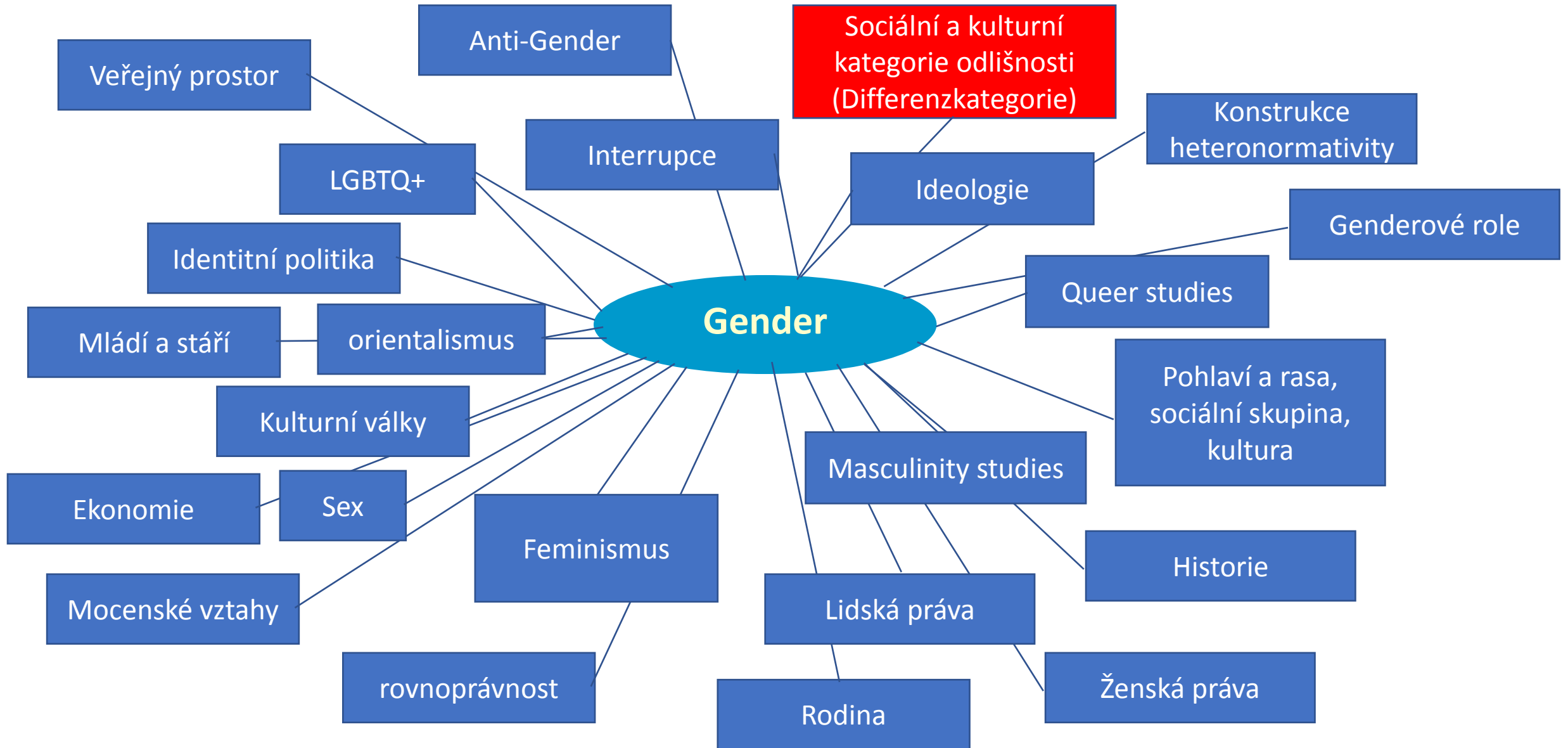
I. Co vás napadne, když se řekne gender:

10 min (mind map)

I. Co vás napadne, když se řekne gender:

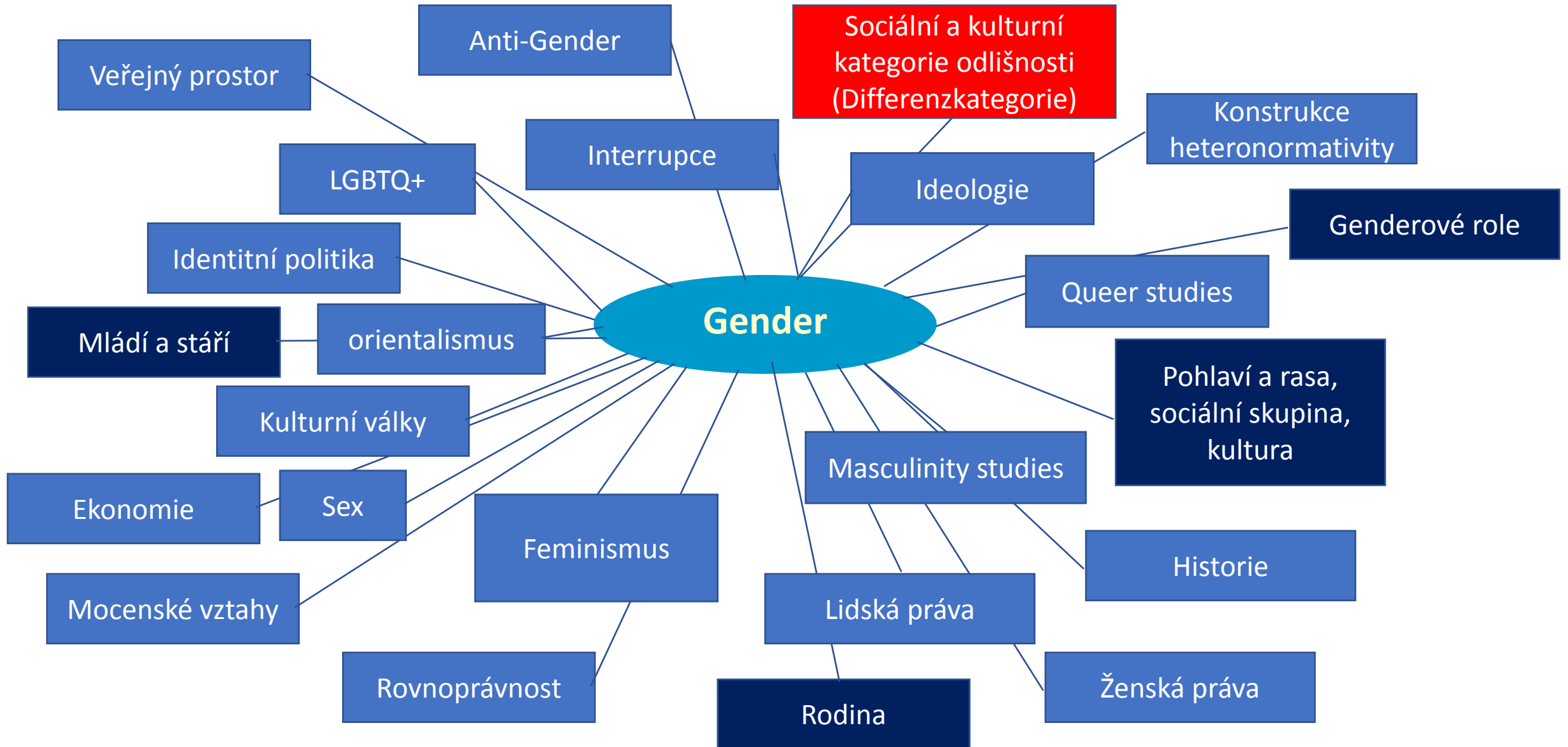
10 min (mind map)

I. Co vás napadne, když se řekne gender:

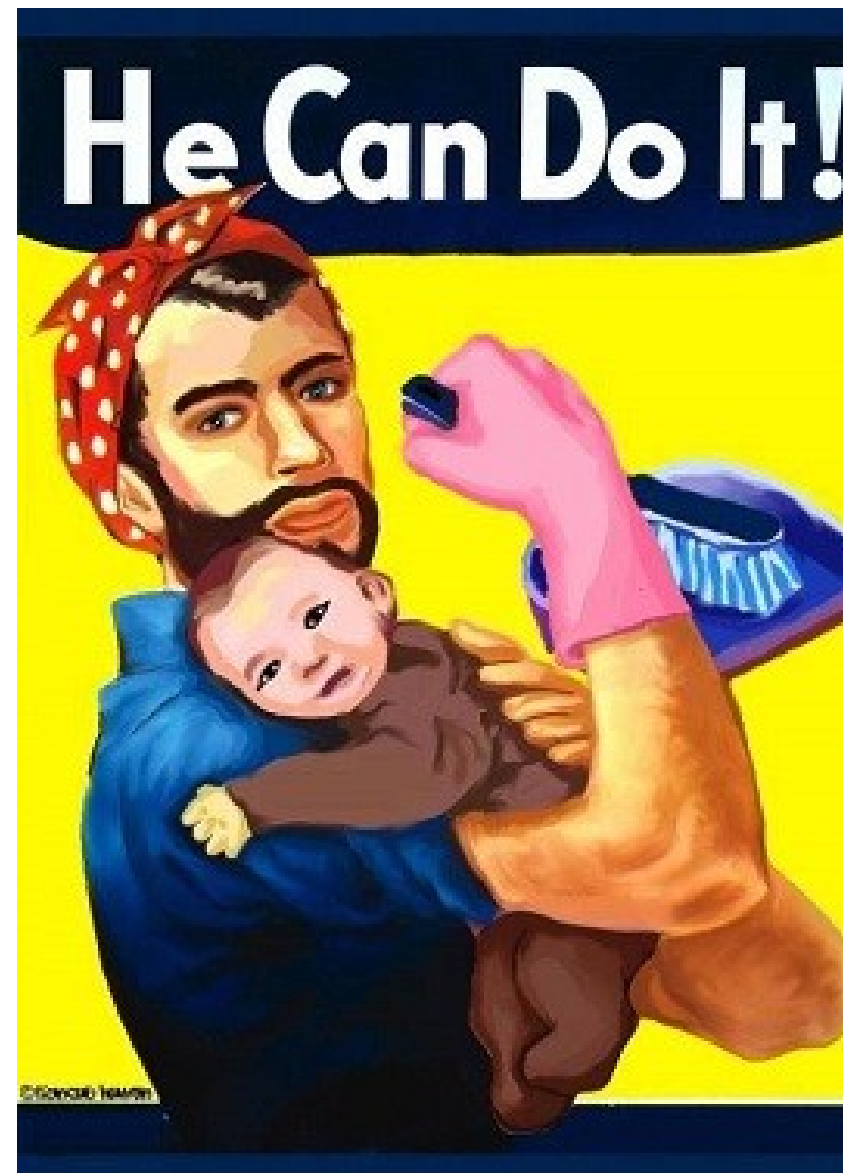
10 min (mind map)

Válečná propaganda v Americe (1943)

„Rosie the Riveter“ (Nýtovačka Růža) na obálce The Saturday Evening Post (1943). Na ilustraci (Normann Rockwell) je zachycena statná žena, která si dává polední pauzu, na klíně má nýtovací pistoli a pod mokasínem výtisk manifestu Adolfa Hitlera Mein Kampf

He can do it: Adaptovaný plakát z konference na univerzitě ve Valencii zabývající se různými modely maskulinity (2019)

Volební flyer
SPD (2024)

Vládo promiň, ale my věříme
v rodinu, práci, národ
a Panenku Marii.

„Není extremismus být normální!“

Rodina císaře
Maxmiliána I.
Bernhard Strigel,
po roce 1515

A TĚLE BOJÚJÍ S NÁMI

TRIKOLÓRA

Císař Maxmilián stojí na levé straně obrazu, v náručí drží svého vnuka Ferdinanda a pravou ruku má položenou na jeho levém rameni. Levá ruka panovníka spočívá na Karlově rameni. V pozadí je zobrazen Maxmiliánův syn Filip Veliký. Stojí za svou matkou Marií Burgundskou. Maxmiliánův zeť Ludvík (manžel jeho vnučky Marie Uherské) je zobrazen před Marií.

Gender: Mládí a stáří

Portrét Barbory Dürerové (matky Albrechta Dürera), rozené Holperové, připisovaný Albrechtu Dürerovi, kolem roku 1490, když jí bylo cca. 39 let

Albrecht Dürer starší (otec Albrechta Dürera) s růžencem, když mu bylo okolo 63 let (cca. 1490)

Portrét umělkovy matky ve věku 63 let

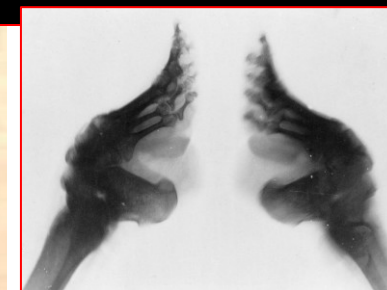
Tato moje zbožná matka porodila a vychovala osmnáct dětí; často trpěla morem a mnoha jinými těžkými a podivnými nemocemi, trpěla velkou chudobou, pohrdáním, opovržením, posměšky, hrůzami a velkými protivenstvími. Přesto v sobě nenesla žádnou zlobu. Velmi se bála smrti, ale říkala, že předstoupit před Boha se nebojí. Také umírala těžce a já jsem si všiml, že viděla něco strašného, neboť žádala o svěcenou vodu, ačkoli dlouho nepromluvila. Hned potom se jí oči přivřely. Viděl jsem také, jak ji smrt zasáhla dvěma velkými ranami do srdce a jak poté zavřela ústa a oči a s bolestí odešla. Opakoval jsem jí modlitby. Cítil jsem takový zármutek, že to nedokážu vyjádřit. Bůh jí buď milostiv

Portrét starší ženy z New Orleans s mladou otrokyní (cca. polovina 19. století)

Zvyk lotosových nožek ve staré Číně:

- **Malé nohy byly považovány za rafinované a sofistikované.** Ženy se svázanýma nohama obvykle nemohly normálně chodit
- Ženy, které zákrok podstoupily, nemohly efektivně pracovat na poli. **Vznikl sociální rozdíl mezi ženami s vázanýma nohama, které si rodiny mohly dovolit držet mimo pole, a ženami s přirozenýma nohama, které byly obvykle zemědělskými dělnicemi jako většina čínské společnosti.**
- Svázané **nohy se staly symbolem sociálního postavení,** též znamení pro poslušnost, **dodržování konfuciánského ideálu obětování se pro rodinu**

Úkoly (1.10.)

- **Krátký referát pojmy k genderu (cca. 5 min.)**
  - Proč jste si ho vybral/a?
  - Zjistěte s pomocí různých zdrojů (knížky, studie, online rešerše) o co se jedná, dokumentujte rešerši (jak jste postupovali?)
  - Jak se Váš pojem historický vyvíjel (koncepty?)
  - Co se Vám na pojmu líbí/nelíbí
- **Četba textu: Sherry C.M. Lindquist, Gender, p. 113-130**
  - proveďte textovou analýzu: O čem to je? Jak vypadá argumentační struktura? Co se vám líbí, co méně?
- **Četba pramene: Christine de Pizan (1364 – 1430),**
  - proveďte analýzu pramene: Kdo je Christine de Pizan? Z jakého díla je text vybrán? (Význam díla?) O čem pojednává?